

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 йилдан нашр этилади
Йилда 6 марта чиқади

5-2020

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

А.Абдурахмонов	
Яшил рангнинг миллий шеъриятда ўзига хос ифодаси (испан ва ўзбек лирикаси мисолида)	79
О.Абобакирова	
Ўзбек болалар ҳикоячилигининг бадиий хусусиятлари.....	83
Д.Турдалиев	
Рус фольклоршунослигида анъанавий лингвистик формулалар.....	92
И.Ҳабибуллаев	
Хуршид Дўстмуҳаммад қиссаларида руҳий-психологик тасвир (“Нигоҳ” қиссаси асосида).....	98

ТИЛШУНОСЛИК

А.Муҳиддинов	
Нутқ актини биомолекуляр ва ментал кодлаштириш жараёнларининг изоморфлиги ва алломорфлиги	103
Р.Сайфуллаева, Ҳ.Ҳамроева	
Ўзбек рақс терминларининг лингвокультурологик таснифи.....	108
З.Акбарова	
Турли функционал услублардаги матнларда тил воситаларидан фойдаланган ҳолда оламни моделлаштириш.....	113
Н.Шарафутдинова	
Ўткир Ҳошимовнинг “Тушда кечган умрлар” асарида қўлланилган мифоним ва теонимлар таҳлили.....	118
Ў.Исламов	
Адабий тил - нутқ маданиятининг олий шакли.....	122
Л.Абдуллаева	
Аббревиация-ўзбек ва инглиз тилларида сўз ясаш усули сифатида.....	126

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

С.Абдурахмонов, Ш.Ибрагимов	
Талабаларнинг мустақил ишларини ташкил этишнинг ташкилий усуллари.....	129
У.Абдуллаева	
Чет тили бўйича кўникмаларни баҳолашда ёш хусусиятларига кўра ёндашув принциплари.....	134

ИЛМИЙ АХБОРОТ

Ў.Омонова	
Алмаштириш операторларини қуришнинг композицион усули ҳақида.....	139
А.Раҳматжонзода	
Баъзи умумлашган гипергеометрик функцияларнинг интеграл кўринишини топиш масалалари.....	143
Б.Каримов, Р.Эргашев, А.Сирождидинов	
Sn асосида шаффоф ўтказувчи электродлар.....	147
А.Урунов, С.Элмонов	
Тишли-ричагли механизмлардан тузилган комбинацион механизмнинг параметрларини асослаш ва кинематик текшириш	150
Д.Аббосова, А.Ибрагимов, О.Назаров	
Ephedra equisetina bunge ўсимлиги баргларида олинган эфир мойи таркибий қисмларининг ГХ-МС таҳлили.....	154
М.Ахмадалиев, И.Асқаров, Н.Юсупова, М.Икромова	
ЗФАМЭД смоласининг олиниши.....	158
С.Маматқулова, Ш.Абдуллаев, Р.Деҳқонов	
Helianthus tuberosus L. (Топинамбур) ўсимлиги илдиз мевасидан турли муҳитларда пектин моддасини ажратиш олиш ва функционал гуруҳларини аниқлаш.....	161

УДК: 8-32

**ХУРШИД ДЎСТМУҲАММАД ҚИССАЛАРИДА РУҲИЙ-ПСИХОЛОГИК ТАСВИР
(“НИГОҲ” ҚИССАСИ АСОСИДА)**

**ДУХОВНО - ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ОПИСАНИЕ В ПОВЕСТЯХ ХУРШИДА
ДОСТМУҲАММАДА
(НА ОСНОВЕ ПОВЕСТИ "НИГОХ")**

**PSYCHOSPIRITUAL IMAGE IN THE STORIES OF KHURSHID DOSTMUHAMMAD
(BASED ON THE STORY "VIEW")**

И.Ҳабибуллаев

¹ И.Ҳабибуллаев

— Фар ДУ магистранти.

Аннотация

Мақолада Хуршид Дўстмуҳаммаднинг “Нигоҳ” қиссасида тасвирланган қаҳрамонларнинг турмуш тарзи, ўзликни англаш жараёни, опаси, ақаси, ижарачи, ишхонадаги одамлар билан муносабатлар тасвиридаги ёзувчи маҳорати ҳамда руҳий-психологик тасвирларнинг модернистик услубда ёритилганлиги таҳлил қилинган.

Аннотация

В статье анализируется образ жизни главных героев повести Хуршида Достмухаммада «Нигоҳ», процесс самосознания, умение писателя изобразить сестру, брата, арендатора, отношения с людьми в офисе и модернистское изображение психико-психологических образов.

Annotation

This article analyzes the lifestyle of the protagonists in Khurshid Dostmuhammad's story "View", the process of self-awareness, the writer's skill in depicting his sister, brother, tenant, relationship with people in the office, and the modernist coverage of psychospiritual images.

Таянч сўз ва иборалар: миллий характер, модернизм, психологик тасвир, экспозиция, анъанавий тасвир, қисса, ровий, экспозиция, деталь, руҳий-психологик тасвир, образ.

Ключевые слова и выражения: национальный характер, модернизм, психологическое изображение, экспозиция, традиционный образ, повесть, рассказчик, экспозиция, деталь, психико-психологический образ.

Keywords and expressions: national character, modernism, psychological image, exposition, traditional image, story, narrator, exposition, detail, psychospiritual image.

Замонавий адабиётимизда ўнга яқин қиссалари билан алоҳида ўринга эга бўлган ёзувчи Хуршид Дўстмуҳаммад ижодида Европа адабиётига хос модернизм йўналишининг элементлари, ифода усуллари, бадиий-психологик тасвирлар етакчилик қилади. Уларда персонажнинг турли ҳаётий вазият ва оғир ҳолатдаги фикрлаши, ўзини тутиши совуққонлик билан ва ишонарли тарзда очиб берилган. Айниқса, “Нигоҳ” қиссасида трамвай ҳайдовчиси бўлган Бек исмли одамнинг трамвайда бир одамни туртиб юборгани ҳамда ана шу оғир вазиятни Бекнинг руҳий-психологиясидаги мантиқий таҳлили, бунда персонажнинг изтироби, кечинмалари, ўзини таҳлил қилиши орқали инсоннинг ҳаётдаги аҳамияти ва ўрни очиб берилган.

Қисса, аввал таъкидланганидек, биз кўниккан анъанавий тасвир билан эмас, балки бутунлай бошқача тарздаги, ўқувчига

кучли психологик таъсир қиладиган ҳолатдаги воқеалар оқими – экспозиция билан бошланади: “Кимдир чинқириб юборди. Лоақал шу чинқириқни эшитгани заҳоти тормоз дастагини тортиши, трамвайни тўхтатишга улгуриши мумкин эди. Ҳа, энди. Лекин трамвайнинг тезлиги сусаймади, у кўққисдан тўхтаган “Волга” га тарақлаб урилди. “Волга” нинг орқа ўриндиғида ўтирган аёл жон аччиғида сапчиб терс ўгирилди, унинг қинидан чиқиб кетаёзган катта-катта кўзлари трамвай ҳайдовчисининг кўзлари билан тўқнашди.

Бек аёл кўзидаги даҳшат аломатини кўргачгина, нима иш қилиб қўйганини фаҳмлади. Чап қўли билан тутиб келаётган темир тутқични силтаб тортмоқчи бўлди. Трамвай эса, боя – аёл ўгирилиб қарагандаёқ тўхтаган. Чунки вагон “Волга” га қарсиллаб урилган замони Бекнинг қўли ғайриихтиёрий равишда “вазифаси” ни ўтаган эди...” [4]

“Нигоҳ” қиссасидан олинган мазкур парчадаги ҳолатнинг ўзи қиссанинг руҳий-психологик йўналишда ёзилганини билдирса, ундаги “кимнидир чинқириб юборгани”, “қўққисдан тўхтаган”, “жон аччиғида сапчиб терс ўгирилиш”, “қинидан чиқиб кетаёзган кўзлар”, “ғайриихтиёрий равишда” каби сўз, ибора ва жумлалар замирида воқеа иштирокчиларининг руҳиятидаги зўриқиш, механик ҳаракат ва, албатта, ҳаёт маромининг издан чиқиши ҳақида бадиий информация берилган. Бу маълумотда, аввало, ровий тили ва персонаж ҳолати орқали ҳар иккисининг ҳам жараёни ҳақида сўзсиз тасвир бор.

Ровий тилидан баён қилинган тафсилотда бўлар иш бўлиб ўтгани, вагонда қий-чув, тўс-тўполон кўтарилгани, кўчада тумонат одам йиғилгани баён этилади. Чунки юқоридаги экспозициядан кейин шундай бўлиши механик тарзда баён қилинмаса, асарнинг ҳаққонийлик талаби бузилган бўлади. Бироқ қизиғи кейинроқ содир бўлади, трамвай бехосдан тўхтади, кабина эшиги шарақлаб ёпилади. Аслида бундай ҳолатда ҳайдовчи эшикни очиб ташқарига чиқиб, воқеани ўрганиши, содир бўлган ҳодисадан руҳий-фожиавий ҳолатини бақариб ёки бошқа ҳолатда ифодалашни керак бўлишига кўникканмиз. Аммо, қиссада бу нарса содир бўлмайди. Бек эшикни ёпиб, кабинада ёлғиз қолади. “Кабина жимжит бўлиб қолди. Бек воқеага заррача алоқаси йўқ одамдек пинагини бузмади. Қозикдан отилиб оёғи остига тушган халтасига, ундан ярми кўриниб қолган қора муқовали китобга бепарво қаради...” Бош қаҳрамоннинг мазкур ҳолати ташқи томондан қараганда тинч, бепарво тасвирдек берилган. Одатда, нормал психологик кайфиятда бўлган киши эҳтиёт қилиб илиб қўйган халтаси тушиб, оёғи остига сочилиб кетса, уни дарҳол қўлига олиб, яна жойига ёки бошқа ўринга қўяди. Бироқ Бекнинг руҳий-психологик ҳолати шу даражада оғир эдики, жойидан жилолмай қолди. Буни биз унинг кабина эшигини ёпиб, жим ўтириши ҳамда автомобилга тўқнашиб кетганда машинадаги аёлнинг кўзиде қотиб қолган даҳшатни эслаб қолгани, айнан шундай даҳшатни у кабина эшиги ойнасига тумшуғи билан келиб урилган ўрта ёшлардаги семиз кишининг нигоҳида ҳам кузатади. Натижада йўловчининг “ўтакаси ёрилиб, жони бўғзига тикилиб” турганини

томоша қилиши ва оғир жилмайганида кўрамиз. Аслида руҳий-психологик қоида бўйича бадиий образ инсон кўнглида дунё билан алоқа таъсирида пайдо бўлган кечинмаларнинг ташқарига чиқиши, деталларнинг моддийлашувидир, деган мулоҳаза бор. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, Бекнинг даҳшатли кўзни кузатишида, аввало, ўз кўрқувини кўриши, йўловчиларнинг дод-войи, бақир-чақирини эшитмасдан, пашшанинг зинғиллаб учишини эшитиши эса ундаги нормал психик жараёни англатади.

Хуршид Дўстмуҳаммад бу қиссада воқеликни ўзгача идрок этади. Ёзувчи инсоннинг онгидан бадиий майдон ўрнида фойдаланади. Инсоннинг онги, тафаккури бадиий асар учун мазмун ва шакл, макон ва замон вазифасини бажаради. “Нигоҳ” қиссасида адиб инсоннинг ички оламини акс эттирувчи кўзгу кўз ва ундаги ростгўйликни ошқора қилиш қобилятини моҳирона тасвирлаган. Қисса “... ҳар ким умр бўйи қандайдир нигоҳлар кузатувида юради, уларни унутган дамда имонидан айрилади, кадр-қимматини оёқости қилган одамгина улардан қочади”, деган ғояни илгари суради. Бу, биз юқорида келтирилган тасвирлардаги нигоҳ, персонажлар кўзига диққат этилганини, бу орқали эса Бекнинг руҳий оламидаги ҳолатни кўрдик. Қиссанинг кейинги қисмларида Бекнинг эрталаб пашшанингми ёки аринингми ойнага урилиб ғўнғиллашидан уйғониши, эринибгина ётиши, йигирма кундан ошибдики, ишга чиқмаётгани, ҳар куни бу пайтда трамвай ҳайдаётган бўлиши, сахар туриб қоронғуда тимирилгани кийиниб, овқатланмасдан тонг қоронғусида ишга кетадиган одам ва унинг зерикаши берилади. Ана шу тасвирларда ровий Бекнинг характериға хос жиҳатларни санаб кўрсатар, тасвирлар экан ровий ҳам кузатувчига айлангандек бўлади.

“У ер-бу ердаги хира чироқлар чала-ярим ёритган кўчадан ўннга қараб йўл солганида, ҳатто дайди итлар ҳам туни билан изғиб ҳориган бўлади, қимирлаган жон дуч келмайди. Кўчанинг бошидаги чиқиндихона Бекнинг кўзига аллақандай харобага ўхшаб кўринади, назарида бу ерда кимдир пусиб тургандек, ҳозир бирон қор-қол юз берадигандек туюлаверади, лекин Бек тўхтамади” [6].

Ана шу таъқиб ҳисси, кимдандир ёки нимадандир ҳадик билан қочиши қиссанинг бошдан охиригача давом этади. Дастлаб у ўз-ўзидан кўрққандек бўлади, кейин “Волга” билан боғлиқ ҳалокат ва энди трамвай ҳайдагани чиқмасдан, ишхонага келиб-кетиш сўроқ-саволлар бериши ва терговчининг кузатиши уни қийнайди.

Асар қаҳрамони Бек нигоҳлар таъқибидан қочади. Дастлаб “Волга”даги аёл, сўнгра трамвайдаги гавдали киши, кейин уйда хотинининг кўзида ўзига таниш бўлган ҳадик тўла нигоҳни кўради. Ҳатто дераза пардасини кўтариб қараганда “ойнанинг пастида сап-сарик, совуқдан совуқ арвоҳ капалак ловиянинг қоринчасига ўхшаш тим қора, дум-думалоқ кўзини Бекдан узмай турарди” [8]. Бу ҳолат, албатта, ундаги рухий-психологик ҳолатга таъсир этади. Натижада эрталабдан унинг ички оламида катта эврилишлар бошланади:

“Бек ҳаяжонини босолмай ҳовлига чиқди, у ёқдан-бу ёққа юрди, ғайришуурий равишда бетини юва бошлади. Юзини ювса, эрталабки дилгирликдан халос бўладигандек туюлди, аммо қанча ювинмасин, ундан қутуладиганга ўхшамас, зеро, дилгирлик унинг бетиде эмас, дилида эди. Буни равшан англаб етмаган Бек бармоқлари титраганидан ҳовучидаги сув тўкилиб кетаётганини кўриб, ўзига-ўзи тасалли берди” [8]. Ана шу ерда Бекнинг тинимсиз ҳаёти, меҳнатда ўтган бир хил ҳаёти натижасида руҳан чарчагани англагандек туюлади. Чунки Бек шундан сўнг ҳовлисида қизил-кўнғир рангда қийғос гуллаган шафтоли гулидан ором олгандек бўлади. У ҳовлисида ана шундай ажиб манзарани илк марта кузатиши орқали эса муаллиф унинг ўз уйи, ҳовлисида ҳам узилиб, у ерда қандай дарахт борлигини унутган персонаж эканлигига эътибор қаратади. Бундай ҳолга тушиш учун одам ўзлигидан узилиши керак, у кўп нарсани йўқотганига ишора қилади. Шунинг учун Бек болаларининг олдига киради ва уларни уйғотади. Қизи кўзини очибоқ, “Ишга бормайсизми?” дея сўроққа туттади. Ўғли Умид эса “Боғчага сиз олиб борасиз-а?”, деб сўрайди. Шу ерда у болаларига ўзи ҳақида эртаски ҳазил аралаш айтиб беради.

Ёзувчи персонажини у ишлайдиган трамвай депосининг диспетчер хонасидаги тўполон пайтида ишга келганини

тасвирлайди. Бу персонажнинг қисса бошидан бошланган бетартиб ҳаёти тасвирида ўзига хос чизги бўлиб қўшилади. Аслида трамвай йўлига чиққан ва у ерда ўчиб қолган “Волга” нинг трамвайчилар томонидан уриб юборилишида Бекнинг айби у қадар катта эмас. Чунки бундай ҳолатда оғир ва секин юрадиган трамвайни тўхтатишнинг иложи йўқ. Иккинчидан эса машинанинг орқа қисми озгина пачоқ бўлган, холос. Лекин нима учундир бу воқеа Бекка ва атрофидагиларга қаттиқ таъсир қилади. Ишхонасида одамлар унга турлича қарашлар билан тикилади. Диспетчер аёлнинг: “Сенга путёвкани бошқа жойдан беришади. Тақдиринг инженернинг қўлида”, – дея киноя билан айтган илмоқли гапи дилидаги хираликни янада кучайтирди. Оиласи бағрида бироз унутгандек бўлган мавҳумлик, кейинги ҳаёти ҳақидаги номаълумлик уни асабийлашишга мажбур қилади. Инженернинг олдига кирмасдан олдин трамвай депосининг бир қисмида, шу депо қурилмасдан олдинги ҳовли уйларнинг боғидан сақланиб, кекса нок дарахти ва унинг атрофида бир оз сайр қилади. Шу ерда у ўзининг трамвай ҳайдаб, турли одамлар билан учрашгани, ўнлаб, юзлаб турли тоифа одамларнинг трамвайга чиқиб-тушишини кузатганини, умри пўлат излар устида ўтганини ўйлайди. Қаҳрамон нуқтани ўзининг қалбига, кўнглига қаратади. Ўз-ўзини тергов қилиш орқали ўзидан ўзини қидиради. Ўзлигини йўқотиш сабабларини аниқлаб, онг ости сезгиларида кечмишини тафтиш қилиб, эртасини ўйлайди. Ана шу қидириш қиссанинг бошидан охиригача давом этади. Бу ана шу нокнинг эгаси – чолнинг “ҳаммасини ана шу аёл ҳал қилади. Яхшиси касалхонага бориб, аёлнинг кўнглини сўра. Ўзинг енгил тортасан” деган гаплари таъсирида маълум ўзанга тушгандек бўлади. Ана шу воқеалар, асабий тасвирлар орасида муаллиф чолнинг ҳаёти билан боғлиқ кичик ҳикояни ҳам қиссадаги воқеалар орасига сингдириб юборганки, бу билан одамнинг ҳаёти ҳам гўё ана шу трамвай бекатидаги трамвайларга ўхшашига, бу ерга кимлар келиб-кетиши ҳақида мулоҳаза юритишга ундайди. Ҳаёлида яна “Волга” ни уриб юборганмиди ёки йўқми, деган савол ҳамда ўзининг асабий ҳолати ҳамда шоп мўйловли амакининг фожиага тўла ҳаётига оид воқеалар аралашиб кетади. Бу ҳам персонаж

АДАБИЁТШУНОСЛИК

тасвиридаги рухий-психологик вазиятнинг нақадар мураккаб эканлигини англатади.

Ўз эътиқоди, виждони амрига кўра яшашнинггина уддасидан чиқишини ичидан тан олади. Инсон ана шундай ишонч билан яшасагина ўзига, яқинлари нигоҳига тик қараб яшай олади. Шу ҳолда у ўз устидан кулса, ўзини тафтиш-у таҳлил қилиб, дили покланса, ғуборлардан ҳоли бўлса, атрофдагиларга ёруғ юз билан кулиб қарай олса, ҳаётнинг маъноси шу эмасми.

Бек “Волга” нинг орқа ўриндиғида ўтирган аёлни касалхонага кўргани боради. Бу ерда аёлнинг ўзидан анча ёш бўлса-да, “опа” дейишга мажбур бўлгани, трамвай йўлига чиқиб кетиш аслида машина ҳайдовчисининг айби, бироқ бу ерда Бек айбдорга айланиб қолгани ва аёл унга араз оҳангда айтган гаплари унинг ҳамиятига тегади.

“Сизнингча, жиддийси қанақа бўлиши керак. Одам ўлиши шартми.” “ГАИ ходими айтди-ку, тўхтатишга бемалол улгурса бўлар экан. Сиз эса ...

Бекнинг юраги “шиғ” этиб кетди. Ёш болалардек, “айтманг, айтманг! деб юборишдан базўр тилини тийди. Куч-қувват бирдан аъзои-баданини тарк этгандек мажолсизланди. Бўм-бўш бўлиб қолган вужудида ўша бир нарса кулча илондек ўралиб ётарди, бу – ўз феъл-атворини, аниқроғи – ўзининг ким ва қандай одамлигини ойдинлаштириш ғулғуласи эди! Бек худди ўзининг катта бир қусурини фош қилиб кўядигандек муҳокамасини бошлашга юраги дов бермас, у ҳақда бош қотиришни ортга сургани сурган эди” [20].

Ана шу ерда Бек ўзлигини излаётган, ҳаёти пўлат изда кетаётган трамвайга ўхшаб бир текисда, ўз маромда кетаётиб, бирдан издан чиққани ва эндиги тақдири мавҳум эканлигини англайди. Ҳар бир деталь, ҳодисада ўзининг эртаси, кейинги тақдирини излашга ҳаракат қилади, эртага нима бўлади, нима қилади, бошига яна қандай синовлар тушади, деган саволлар уни қийнади. Ўз ҳаётини, тақдирини таҳлил қилади. Хаёлидан “катта”, “милиция”, “тревога”, “қонун”, деган сўзлар чувалашади. Ҳатто хотини Замира ҳам эртасига бу ташвишдан безовталаниб сўрайди: “Бугун нима қиласиз? Ишингиз тўғри бўлармикан?” [32]

Эътибор берилса, Бекнинг онгида, ички оламида шаклланган безовталиқ,

бетартиблиқ энди унинг оиласига ҳам кўчди. Бир қаралса, бу табиий. Чунки ҳар ҳолда авария юз берган. Лекин трамвай ҳайдовчилари орасида бундай ҳол тез-тез содир бўладиган ҳамда у қадар фожиали тус берилмайдиган ҳодиса. Бироқ Бекнинг ҳаётида эса ундай эмас.

“Унинг хаёлини диспетчер аёлнинг шанғиллаган овози бузди:

- Э, қаёқда юрибсиз, йигитча? – дея бидиллай кетди у бирор нарса талашаётгандек иккала қўлини пешма-пеш пахса қилиб. – Ия, жа-а, бемалолхўжа экансан-ку! Вой, опанг ўргилсин сендан! Бу ёғи тревога бўп кетди-ю, серрайиб туришингни қара.

- Қанақа тревога? – Бек бош диспетчернинг бўлар-бўлмасга ваҳима кўтаришини яхши биларди.

- “Волга” нинг шофёри келиб сени суриштирибди. Каттага учрашдингми?” [33]

Шундан кейин бошлиқ котибасининг таҳликали чеҳраси, Бекнинг юрагини қийнаган ташвишли саволлар, ўз феълдан хафа бўлишлар, асабийлик гўё бутун оламни қуршаб олгандек туюлиши, бу ерлардан қочиб узоқларга кетиб қолгиси келиши каби тасвир ортида қиссининг эпик кечинмасидаги рухий-психологик ҳолат ифодаланган. Бошлиққа киролмаслик, унинг кечроқ келиши, инженернинг ҳам йўқлиги ва ҳар иккисининг котибалари Бекка қилган муомаласидан Бекнинг асабийлашуви, руҳиятидаги кескинлик янада ошди. Фақат трамвай депоси ичидаги эски нок дарахтининг эгаси бўлган чол унга яхши гапиради ва унга, ҳаётидаги бу қадар кескин таҳлика ҳақида башорат қилгандек гапиради. Уни тинчланишга, ҳаётни борича қабул қилишга ундайди. Шу ерда муаллиф чол ва нок дарахтини ҳам уйғунликда тасвирлайди.

Хулоса қилиб шуни айтишимиз мумкинки, Хуршид Дўстмуҳаммад XX асрнинг охири XXI асрнинг бошларида ўзбек қиссачилигида ўзига хос шаклий-услубий ўзгаришлар ясаган адиблардан биридир. Айниқса, “Нигоҳ” қиссаси орқали замонавий одамнинг турмуш тарзи, ўзлигидан узилган, опаси, акаси, ижарачи, ишхонадаги одамлар билан муносабатини модернистик қарашлар орқали таҳлил қилади. Бу эса ўқувчини сергак тортишга, мулоҳаза юритишга ундайди.

Адабиётлар:

1. Дўстмухаммедов Х. Қиссалар. – Т.: Sharq, 2011.
2. Сатторова Г. 90-йиллар ҳикоячилигида миллий характер муаммолари. Фил.фан.ном. дисс...автореф. – Т., 2002.
3. Саримсоқов Б. Бадийлик асослари ва мезонлари. –Т., 2005
4. Солижонов Й. Нутқ ва услуб. – Т.: Фан, 2002.
5. Солижонов Й. Ҳақиқатнинг синчков кўзлари. –Т.: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти. 2009.
6. Султон И.А. Адабиёт назарияси. – Т., 1980.
7. Умутов Х. Адабиёт назарияси. – Самарқанд, 2001.
8. Умутов Х. Бадий психологизм ва ҳозирги ўзбек романчилиги. – Т., 1983.
9. Қуронов Д., Мамажонов З., М.Шералиева. Адабиётшунослик луғати. –Т.: Akademnashr. 2010.

(Тақризчи: Х.Жўраев – филология фанлари доктори)